

تولید نسلهای جدید برنج با ظرفیت تعداد دانه بالا

محمد نوروزی^۱، طاهره مومنی زاده^۲، مجید ستاری^۳، علیرضا نبی پور^۳

۱- عضو هیات علمی موسسه تحقیقات برنج کشور (آمل) M_norozil@yahoo.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد اصلاح نباتات دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری

۳- عضو هیات علمی موسسه تحقیقات برنج کشور (آمل)

چکیده:

به منظور تعیین پایداری و ارزیابی صفات زراعی آزمایشی با استفاده از آزمون دانکن ۵ درصد در طرح بلوک کامل تصادفی با سه تکرار انجام گردید. نتایج بررسی تجزیه واریانس یازده صفت نشان داد که صفات مورد بررسی تفاوت معنی داری را در بین تیمارها از خود نشان می دهند. براساس نتایج مقایسه میانگین، لاین ابا داشتن ۸۴۸۸ کیلوگرم در هکتار بیشترین ولاین ۲۵ با ۳۴۱۶ کیلوگرم در هکتار کمترین عملکرد را دارد. لاین ۱۸ و ۲۰ به ترتیب با ۱۷۷ و ۱۰۴ سانتیمتر طول، بلندترین و کوتاه ترین لاین می باشند. لاین ۱۷ دارای طویلترین طول خوشه (۳۸ سانتیمتر) و لاین ۱۹ دارای کوتاهترین طول خوشه (۲۵ سانتیمتر) است. بیشترین تعداد دانه پر در لاین ۸ و ۵ با ۳۸۰ عدد و کمترین در رقم شاهد (۱۰) با ۱۳۵ عدد مشاهده شد. بیشترین و کمترین تعداد دانه پوک به ترتیب در لاین ۵ (۲۹۷ عدد) و شاهد فجر (۱۳ عدد) می باشد. بیشترین تعداد کل دانه در لاین ۵ (۶۷۷ عدد) و کمترین در لاین ۱۰ (۱۴۸ عدد) مشاهده شد. بالاترین ظرفیت دانه پر در واحد طول (سانتیمتر) در لاین ۵ به تعداد ۱۲ و کمترین ظرفیت دانه پر در واحد طول در شاهد فجر (۱۰) به تعداد ۱۳ می باشد. بالاترین و کمترین ظرفیت دانه پوک در واحد طول به ترتیب در لاین ۵ (۹ عدد) و شاهد ۱۰ (۴,۴ عدد) است. بالاترین و کمترین ظرفیت کل دانه در واحد طول بترتیب در لاین ۵ (۲۱/۹ عدد) و شاهد فجر ۴ عدد است. بالاترین درصد دانه پر در شاهد فجر (۹۱ درصد) و کمترین درصد در لاین ۹ (۴۵ درصد) مشاهده شد. بیشترین درصد دانه پوک در لاین ۹ (۵۴ درصد) و کمترین درصد پوکی در شاهد فجر (۸ درصد) می باشد. در نتیجه لاین شماره ۱ با داشتن بیشترین عملکرد (۸۴۸۸ کیلوگرم در هکتار) مناسب ترین لاین می باشد.

کلمات کلیدی: اجزای عملکرد، برنج، پایداری، صفات زراعی

مقدمه:

در برنامه های اصلاحی برنج بهبود کیفیت همراه با افزایش عملکرد مبنای می باشد. سطح زیر کشت برنج در ایران حدود ۶۱۵ هزار هکتار با متوسط تولید ۲۴۰۰ کیلوگرم (برنج سفید) در هکتار بوده و لذا کل تولید برنج سفید داخلی ۱۴۷۶۰۰۰ تن می باشد. با توجه به مصرف سرانه برنج که ۳۸ کیلوگرم برای هر نفر در سال است، برنج مورد نیاز با توجه به جمعیت هفتاد میلیونی ۲۶۶۰۰۰۰ تن بوده و کمبود برنج مورد نیاز سالانه حدود ۱۲۰۰۰۰۰ تن میباشد که از طریق واردات تأمین گردد (وزارت

اولین کنگره بین المللی
و سیزدهمین کنگره ملی علوم زراعت و اصلاح نباتات
و سومین همایش علوم و تکنولوژی بذر
1st International and
13th Iranian Crop Science Congress
3rd Iranian Seed science and Technology Conference

جهاد کشاورزی، ۱۳۸۷). با رشد روزافزون جمعیت ایران و مصرف سرانه که به ۳۸ کیلوگرم نزدیک یا از آن فراتر خواهد رفت، نیاز کشور به برنج سفید به مرز ۳ میلیون تن خواهد رسید.

اشراقی (۱۳۷۵)، رقم دشت را حاصل از انتخاب تا خلوص آن را با استفاده از روش پدیگری و سپس در آزمایش مقدماتی و ناحیه‌ای مورد مقایسه قرار داده و در نهایت به نام رقم دشت معرفی نمود. نعمت زاده و عارفی (۱۳۷۶) چند رقم برنج را از طریق آزمایش مشاهده‌ای به آزمایش مقایسه عملکرد مقدماتی معرفی کردند. روش انتخاب شجره‌ای به خاطر سرعت عمل بالای آن بسیار مورد توجه بهنژادگران قرار دارد. مدیریت در جوامع اصلاحی با استفاده از این روش سریعاً باعث تمایز زمینه ژنتیکی صفات کمی به ویژه صفت عملکرد و اجزای آن به صورت فنوتیپی شده و انتخاب موثر توسط محققان در نسل‌های در حال تفکیک را تسریع می‌نماید (فهر، ۱۹۸۷). با استفاده از روش انتخاب شجره‌ای تا کنون در کشور ما ارقام زیادی معرفی شدند که از آن جمله می‌توان ارقام آمل ۱، آمل ۳ و نعمت، فجر، گیل ۱، گیل ۳، خزر، سپیدرود، درفک، صالح و شیرودی را نام برد که در استان‌های گیلان و مازندران معرفی شده‌اند و برخی از آنها هم اکنون سطح زیر کشت قابل توجهی را بخود اختصاص داده‌اند (محمد صالحی، ۱۳۷۳). رقم شفق (نام لاین 3-2-94-IR67015 با شماره لاین ایری A3775) نیز در این گروه انتخابی از ارقام ارسالی از مؤسسه تحقیقات بین‌المللی برنج (IRRI) قرار دارد (اشراقی ۱۳۷۳). بنابر این شناسایی و معرفی ارقام با عملکرد بالاتر از ارقام فوق از نظر اقتصادی با صرفه خواهد بود. در آزمایش مشاهده‌ای که تعداد لاین‌ها زیاد می‌باشد، این لاین‌ها بایستی از نظر عملکرد و غیره به صورت مشاهده‌ای (بدون تکرار) آزمایش گردند تا لاین‌های نامطلوب حذف گردد. اهداف این پروژه بشرح زیر می‌باشد:

- ۱ - انتخاب بهترین لاین‌ها از نظر عملکرد و کیفیت در مقایسه با ارقام شاهد برتر منطقه
- ها نسبت به آفات و بیماریهای برنج‌ای مقاومت لاین ۲ - بررسی مشاهده
- ۳ - انتخاب بهترین لاین‌ها از نظر طول دوره رویش و سایر صفات مطلوب در مقایسه با ارقام شاهد

مواد و روش:

در این تحقیق تعداد ۲۳ لاین بهمراه دو شاهد فجر و ندا در جدول الف آمده است. در سه تکرار با طرح بلوک کامل تصادفی در تابستان ۹۲ در شهرستان آمل انجام گردیده است. یازده صفت شامل: عملکرد، طول خوشه، ارتفاع بوته، تعداد دانه پر، تعداد دانه پوک، تعداد دانه کل، ظرفیت دانه پر، ظرفیت دانه پوک، درصد دانه پر و درصد دانه پوک بررسی گردید.

اولین کنگره بین المللی
و سیزدهمین کنگره ملی علوم زراعت و اصلاح نباتات
و سومین همایش علوم و تکنولوژی بذر
1st International and
13th Iranian Crop Science Congress
3rd Iranian Seed science and Technology Conference

جدول (الف) مشخصات لاین های مورد بررسی

نام والدین	تیمار
{ PND160-3-1/Domsea}/p-125/NPT	۱
{IR68280A/(Domsea/Dasht)}/{C101LAC/Fajr}	۲
{IR68280A/(Domsea/Dasht)}/{C101LAC/Fajr}	۳
{IR68280A/(Domsea/Dasht)}/{C101LAC/Fajr}	۴
{IR68280A/(Domsea/Dasht)}/{C101LAC/Fajr}	۵
{IR68280A/(Domsea/Dasht)}/{C101LAC/Fajr}	۶
{IR68280A/(Domsea/Dasht)}/{C101LAC/Fajr}	۷
{IR68280A/(Domsea/Dasht)}/{C101LAC/Fajr}	۸
Domsea/Fajr	۹
Fajr	۱۰
(Neda/CP231)parent 132 / 701 Ped 86(Neda/CP231)	۱۱
(Neda/CP231)parent 132 / 701 Ped 86(Neda/CP231)	۱۲
(Neda/CP231)parent 132 / 701 Ped 86(Neda/CP231)	۱۳
(Neda/CP231)parent 132 / 701 Ped 86(Neda/CP231)	۱۴
(Neda/CP231)parent 132 / 701 Ped 86(Neda/CP231)	۱۵
(Neda/CP231)parent 132 / 701 Ped 86(Neda/CP231)	۱۶
(Neda/CP231)parent 132 / 701 Ped 86(Neda/CP231)	۱۷
(Neda/CP231)parent 132 / 701 Ped 86(Neda/CP231)	۱۸
(Neda/CP231)parent 132 / 701 Ped 86(Neda/CP231)	۱۹
Neda	۲۰
(Neda/CP231)parent 132 / 701 Ped 86(Neda/CP231)	۲۱
(Neda/CP231)parent 132 / 701 Ped 86(Neda/CP231)	۲۲
(Neda/CP231)parent 132 / 701 Ped 86(Neda/CP231)	۲۳
(Neda/CP231)parent 132 / 701 Ped 86(Neda/CP231)	۲۴
(Neda/CP231)parent 132 / 701 Ped 86(Neda/CP231)	۲۵

August 24-26, 2014

Seed and Plant Improvement Institute Karaj, Iran

اولین کنگره بین المللی
و سیزدهمین کنگره ملی علوم زراعت و اصلاح نباتات
و سومین همایش علوم و تکنولوژی بذر
1st International and
13th Iranian Crop Science Congress
3rd Iranian Seed science and Technology Conference

جدول ۱- تجزیه واریانس صفات مورد مطالعه

میانگین مربعات												
منبع تغییرات	درجه آزادی	عملکرد (k/h)	طول خوشه (Cm)	ارتفاع بوته (Cm)	تعداد دانه پر	تعداد دانه پوک	تعداد دانه کل	ظرفیت دانه پر (طول/ Cm)	ظرفیت دانه پوک (طول/ Cm)	ظرفیت کل دانه (طول/ Cm)	دانه پر %	دانه پوک %
تکرار	2	695990	215	11	437	1218	196	2	0.2	0.86	78	78
تیمار	24	3859977**	1020**	42**	11179**	13291**	33618**	13**	14**	39**	399**	399**
خطا	48	369392	93	17	11	0.01	11	0.96	0.36	2.4	0.45	0.45
کل	74	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ضریب تغییرات	-	9.9	6.8	12.5	1.4	0.07	0.9	12.8	14.3	13	1.01	1.9

**اولین کنگره بین المللی
و سیزدهمین کنگره ملی علوم زراعت و اصلاح نباتات
و سومین همایش علوم و تکنولوژی بذر
1st International and
13th Iranian Crop Science Congress
3rd Iranian Seed science and Technology Conference**

جدول ۲-مقایسه میانگین صفات مورد بررسی

تیمار	عملکرد (k/h)	طول خوشه (Cm)	ارتفاع بوته (Cm)	تعداد دانه بر	تعداد دانه پوک	تعداد دانه کل	ظرفیت دانه بر (طول Cm)	ظرفیت دانه پوک (طول Cm)	ظرفیت کل دانه (طول Cm)	دانه پر٪	دانه پوک٪
۱	8488a	153b-e	38ab	243g	85v	328o	6e-h	2k	8i-l	74d	25k
۲	5905def	136e-i	34a-f	310b	163h	473c	9bc	4efg	135ce	65hi	34fg
۳	5578ef	162ab	35a-e	278cd	176f	454e	8bcd	5def	13de	61j	38e
۴	6827bcd	140d-h	37abc	223i	80w	303p	5fgh	2k	8jkl	73d	26k
۵	6762bcd	132f-i	31a-g	380a	297a	677a	12a	9a	21a	56l	43c
۶	6721bcd	136e-g	37abc	253f	162i	415g	6defg	4fgh	11e-h	61j	39e
۷	6660bcd	150c-f	38a	265e	133k	398i	6d-g	3hij	10g-j	66gh	33gh
۸	6482cde	166abc	33a-f	380a	105p	485b	11a	3ijk	14bcd	78c	21l
۹	6028def	157bcd	36a-d	209jk	250b	459e	5fgh	6c	12d-g	45n	54a
۱۰	7117bc	120ij	34a-f	135o	13y	148t	3i	0.4l	4m	91a	8n
۱۱	6531b-e	149c-f	3Fb-g	188l	95s	283q	6e-h	3ijk	9h-l	66gh	33gh
۱۲	6769bcd	163abc	34a-f	305b	88u	393ij	8bc	2jk	11d-h	77c	22l
۱۳	6326bcd	140d-h	30b-g	222i	120n	342n	7c-f	4ghi	11d-h	64i	35f
۱۴	6735bcd	148c-g	33a-g	205k	205d	410g	6e-h	6cd	12d-g	50m	50b
۱۵	6136c-f	127hi	32b-g	262e	129m	391j	8bcd	4f-i	12d-g	67fg	33hi
۱۶	6747bcd	127hi	35a-e	264e	104q	368l	7c-f	2ijk	10f-j	71e	28j
۱۷	5852def	125hi	31a-g	254f	172g	426f	8bcd	5de	14b-e	59k	40d
۱۸	4443gh	177a	36a-d	178m	93t	271r	4hi	2jk	7kl	65hi	34fg
۱۹	6020def	170ab	25g	214j	116o	330o	8bcd	4efg	13def	64i	35f
۲۰	6620bcd	104j	26fg	159n	17x	177s	6fgh	0.63l	6lm	90b	9m
۲۱	5232fg	128hi	36a-d	176m	184e	360m	5ghi	5def	10g-k	48m	51b
۲۲	7520ab	130e-g	33a-g	274d	130l	404h	8bcd	3ghi	12d-h	67f	32i
۲۳	4320ghi	137e-i	29d-g	231h	239c	470cd	8b-e	8b	16bc	49m	50b
۲۴	4025hi	120ij	29c-g	280c	96r	376k	9b	3ijk	12d-g	74d	25k
۲۵	3416i	118ij	27efg	310b	155j	465d	11a	5de	16b	66gh	33gh

نتایج بحث:

تجزیه واریانس صفات مورد بررسی در جدول (۱) نشان داده شده است. بین تیمارها از نظر کلیه صفات مورد مطالعه اختلاف معنی داری در سطح احتمال ۵٪ وجود دارد، که دلالت بر تنوع ژنتیکی بالا در بین ارقام مورد مطالعه می باشد که می تواند در برنامه های اصلاحی مورد استفاده قرارگیرد. ضریب تغییرات برای صفات مختلف در جدول (۱) آمده است. صفت دانه پوک کمترین

۱۳۹۳ شهریور ماه
فصل ۴-۵ تحقیقات اصلاح و تولید بذر و گیاه
مؤسسه تحقیقات اصلاح و تولید بذر و گیاه

اولین کنگره بین المللی
و سیزدهمین کنگره ملی علوم زراعت و اصلاح نباتات
و سومین همایش علوم و تکنولوژی بذر
1st International and
13th Iranian Crop Science Congress
3rd Iranian Seed science and Technology Conference

و صفت ظرفیت دانه پوک در واحد بیشترین ضریب تغییرات را داشته، ضرایب تغییرات این دو صفت به ترتیب ۰/۰۷ و ۱۴/۳ می باشد. پایین بودن ضریب تغییرات در آزمایش نشاندهنده دقت در انجام آزمایش بود. نتایج حاصل از جدول مقایسه میانگین (جدول ۲) نشان داد که عملکرد دانه لاین های مورد بررسی از ۳۴۱۶ کیلوگرم در هکتار تا ۸۴۸۸ کیلوگرم در هکتار متغیر بوده و کمترین میزان عملکرد به ترتیب مربوط به لاین ۲۵ (۳۴۱۶ کیلوگرم در هکتار) و لاین ۱ (۸۴۸۸ کیلوگرم در هکتار) بود. همچنین لاین ابا (۸۴۸۸ کیلوگرم در هکتار) نسبت به دو رقم شاهد فجر (۷۱۱۷ کیلوگرم در هکتار) و ندا (۶۶۲۰ کیلوگرم در هکتار) دارای عملکرد بیشتری بود. لاین های شماره ۱۹، ۸، ۱۲، ۳ به ترتیب با داشتن ۱۶۳، ۱۶۶، ۱۷۰، ۱۷۰ سانتیمتر طول نسبت به رقم شاهد فجر با ۱۲۰ سانتیمتر طول و ندا با ۱۰۴ سانتیمتر طول برتری دارند. طویل ترین طول خوشه در لاین های شماره ۱۷ و ۱ (۳۸ سانتیمتر) بوده که نسبت به دو رقم شاهد دارای طول خوشه بلندتری می باشند. کوتاه ترین طول خوشه در لاین های ۱۹ و ۲۰ (فجر) به ترتیب ۲۵ و ۲۶ سانتیمتر می باشند. بیشترین تعداد دانه پر در لاین ۵ و ۸ با ۳۸۰ عدد بوده و کمترین تعداد دانه پر در دو رقم شاهد فجر (۱۳۵ عدد) و ندا (۱۵۹ عدد) مشاهده شد. بیشترین و کمترین تعداد دانه پوک به ترتیب در لاین ۵ با ۲۹۷ عدد و شاهد فجر با ۱۳ عدد می باشد. در بین لاینها حداقل ۸۰ گلچه پوک در لاین شماره ۴ مشاهده شد. بیشترین تعداد کل دانه در لاین ۵ با ۶۷۷ عدد بوده و کمترین در شاهد ها با شماره ۱۰ و ۲۰ (فجر و ندا) به ترتیب ۱۴۸ و ۱۷۷ عدد مشاهده شد. اما کمترین تعداد گلچه در بین لاینها لاین ۱۸ با تعداد ۲۷۱ عدد می باشد. بالاترین ظرفیت دانه پر در واحد طول (سانتیمتر) در لاینهای ۵، ۸ و ۲۵ به ترتیب بتعداد ۱۲، ۱۱ و ۱۱ بدون تفاوت معنی دار می باشد. کمترین ظرفیت دانه پر در واحد طول در رقم شاهد فجر (۱۰) به تعداد ۳ است. بالاترین و کمترین ظرفیت دانه پوک در واحد طول (سانتیمتر) به ترتیب در لاین ۵ با ۹ عدد و شاهد های ۱۰، ۲۰ (۰/۴) و ۰/۶ (عدد) است. بالاترین و کمترین ظرفیت کل دانه در واحد طول (سانتیمتر) به ترتیب در لاین ۵ با ۲۱ عدد و شاهد ۱۰ (فجر) ۴ عدد است. بالاترین درصد دانه پر در رقم شاهد فجر (به شماره ۱۰) و ندا (به شماره ۲۰) به ترتیب ۹۱ و ۹۰ درصد و در بین لاینها ۸ و ۱۲ با ۷۸ و ۷۷ درصد در یک گروه قرار گرفته است و کمترین درصد در لاین ۹ با ۴۵ درصد است. کمترین درصد پوک در شاهد فجر و ندا در یک گروه کمتر از ۱۰ درصد پوکی بوده اما در بین لاینها ۸ و ۱۲ به ترتیب ۲۱ و ۲۲ درصد پوکی می باشد و بیشترین درصد پوکی در لاین ۹ با ۵۴ درصد نشان داده است. در نتیجه لاین شماره ۵ با طول خوشه ۳۱ و ارتفاع ۱۳۲ سانتی متر بالاترین ظرفیت دانه پر و کل گلچه در واحد طول لاین مناسبی می باشد، اما لاین شماره ۱ به دلیل داشتن بیشترین میزان عملکرد (۸۴۸۸ کیلوگرم در هکتار) به عنوان لاین برتر معرفی گردید.

References

- 1-Eshraghi, A., 1994. Introduction of new rice varieties (Line 6928) for cultivation in different regions of the Mazandaran province and similar to climatic conditions. Deputy publishing rice research Institute in Mazandaran- Amol.
- 2-Eshraghi, A., 1996. Comparative experiment of region product of rice lines (adaptability). Deputy publishing rice research Institute in Mazandaran- Amol.
- 3-Salehi, M., saleh, M., 1994. The results of the three decades of hybridization rice in Gilan. 3Th Iranian crop science congress. Tabriz university: 436.
- 4- Nematzadeh, G. A., Arefi, H., Amani, R and Mani R, 1997. New cultivar rice release Nemat with superior performance and good quality. Iranian journal of Agricultural Sciences. 28(4): 79-86.
- 5- Ministry of Agricultural jahad, Deputy of Economic planning. Statistics office and Information Technology. Grains lookat statistics. Tehran 1385.

اولین کنگره بین المللی
و سیزدهمین کنگره ملی علوم زراعت و اصلاح نباتات
و سومین همایش علوم و تکنولوژی بذر
1st International and
13th Iranian Crop Science Congress
3rd Iranian Seed science and Technology Conference

Production of new generations rice with capacity high grain number

Abstract:

In order to determine the stability and agronomic characteristics was tested using Duncan's test at 5% in a randomized complete block design with three replications. The results of variance analysis showed that the eleven traits under study show significant differences among treatments . Based on the comparison of means , lanes 1 to 8488 kg ha Vlayn 25 with 3416 kg Hktarkmtryn performance is. Lanes 18 and 20 , respectively, with 177 and 104 cm in length, the longest and shortest lines are. Lanes 1 and 7 has the longest panicle length (38 cm) and line 19 has the shortest head length (25 cm high). Maximum number of filled grains Line 8 and 5 with 380 pieces and lowest in the control varieties (10) with the 135 number was observed . Highest and lowest monthly mahjong , respectively, in lanes 5 (297 pcs) and control Fajr (13 pieces) is. Largest number of seed line 5 (677 pcs) and lowest in line 10 (148 pieces) were observed . highest capacity filled grains per unit length (cm) in lanes 5 to 12 and the minimum capacity of filled grains per unit length in the case of Fajr (10) the number is 13 . The highest and lowest capacity deaf grains per unit length , respectively, in lanes 5 (9 digits) and 10 controls (0.4 number) . The highest and lowest total aggregate capacity per unit length , respectively, in lanes 5 (9/21 digits) and Fajr- 4 control number. Dawn saw the highest percentage of filled grains (91 %) and the lowest percentage in Line 9 (45%) was observed . The highest percentage of empty grains Line 9 (54 %) and the lowest percentage of loss of control Fajr (8 percent) . 1 online thus having the highest yield (8488 kg ha) is the most appropriate line .

Keywords: Yield components , rice, resistance , agronomic traits